

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST' A
vineri
27 opt
8 noem.

Ese totu a opt'a di
Pretiu lu pentru Anstria
pe Jul. - Dec. . . . . 4 fl. —
Pentru Romania
pe Jul. - Dec. unu galbenn.

Nr.
42.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a morarilor Nr. 10.
unde sunt a se adresa manuscriptele si baiii
de prenumeratiune.

Anulu
III
1867.

LA O FILOMELA.

De doru ai asié de mare,
Paserica 'ncantatore,
De totu plangi neincetatu?
De ce numai de la tine
Totu s'audu aste suspine,
Candu e totulu incantatu?

Nu sunt dilele senine,
Si campiile nu su-pline
De verdetia si de flori?
Colo unde cristaline
Ratacescu in dulci suspine
P'intre tiermi incantatori.

Turme albe, numeroase,
Pascu pe vâile manose,
Si pastorii 'n urm'a loru,
In cantari desfatatore,
Si in doine plângatore
Spunu ceresculu loru amoru.

Ori ce apriga dorere
E 'nnecata de placere,
Si de farmeculu divin,

Ce suav'a primavera
In torenti reverasa era
De pe chipu-i vergurinu.

Dar' tu plangi o paserica,
C'a ta anima e mica,
Inse plina de sentiri;
Si frumseti'a ce 'nfloresce
Numai pote mai maresce
Ale tale vii doriri.

Canta deci, c'a ta cantare
Da o dulce consolare
Sufetului meu doiosu;
Ca-ci si eu ca tine 'n lume
Am unu doru fara de nume,
Ce me face-adesu morosu.

Dar atunci candu doru-mi vine
De-asiu ave aripi ca tine,
Aci josu eu n'asiu mai sta;
Ci lasandu cu multiamire
Estu pamentu de tenguire,
Peste nori m'asiu aventa!

Si sborându din stele 'n stele
 Catra stéu'a gintei mele
 Langa dins'a m'asiu opri!
 Cu divin'a-i armonia,
 Care suna 'n cea campia
 Si eu vócea mi-asiu uní.

Si facundu o rugatiune
 Pentru scump'a mea natiune
 Catra 'naltulu creatoriu,
 I-asiu cantá in fericire
 Tempii falnici de marire,
 Si-alu ei splendidu venitoriu.

M. Strajanu.

I L É N ' A.

Novela originala.

(Urmare.)

Cine putea sê privésca serinulu de pe fruntea ei si sê nu cugete la Dumnedieu? . . .

Dar déca erá frumósa Ilén'a, frumósa ca visulu angeriloru: o si iubea tata-seu si mi-o grigea ca p'o turturica si mi-o padiea mai multu, decâtu lumin'a ochiloru. Serman'a Iléna, ca n'avea mama; dar mosiu Tom'a nu-o lasá se simtia lips'a acésta.

Nici nu erá — imbracata ca Ilén'a, neci o féta din satu. Numai ea avea póle de bumbacu si camesia de giolgiu si zadhia lunga de téggu si naframa mare cu flori si cu vérga rosia pe margini; numai ea avea zale scumpe pe capu si prepieptu si diece síre de margele la grumadiu si prime de mêtasa 'n pêru si-apoi numai ea amblá cu cisme rosii si 'n dî de lucru; ei dieu, câ-ci tat'a Ilenei, nu erá omu de acel'a, care s'ascunda mâti'a 'n sacu, ci elu s'aretá câ are de unde se si-imbrace fét'a mandra si delicata. No, d'apoi si-avea s'auda Ilén'a destule cleвете din gur'a feteloru celoru pismetie; dar ea totu-si nu erá maniósa pre ele, nu, câ-ci anim'a ei erá atâtu de buna, atâtu de nevinovata.

Candu mergea Ilén'a la dantiu, o jocau fetiorii totu de-a rendulu; candu se ivea 'n siediatóre, s'adunau pe lenga ea, ca pe lenga-o fiintia mai 'nalta; pentru câ Ilén'a erá tenera si vesela si vorbitória si vorbele ei erau dulci ca dragostea si fusulu ei se 'nvertea mai rapede ca tóte fusele, câ-ci Ilén'a erá si harnica.

Dar acea a fostu de multu. . . câ-ci de unu tempu incóce Ilén'a parea palida si trista si ganditória; nu-o poté-i diarí la dantiu gatita si chichita mandra ca o mirésa; nu-o poté-i diarí 'n siediatóre, ivinduse ca o porumbióra vesela si dragalasia, ca o dina din alta lume. Ochii ei pareau rosii,

genele ei pareau ude, ca-si cumu ar totu plange; de-abunaséma trebué se suferé, celu pucinu, suspinele cele lungi, ce se furisiéu cu-o tremurare tainica din sinulu ei, dovedeau pe deplinu, câ ea suferé si suferé greu. . . dar suferinti'a ei nu-o pricepea nimene. . . nimene, numai fluer'a ce plangea cu atât'a misteriu prin tacerea noptiloru, candu dormeau tóte, candu nu-o audiea nimene, numai anim'a cea trédia a Ilenei, la acarei suspine, parea câ cérca a si-trimite respunsulu, ca unu ecou fidelu, din vârfulu culmei. . .

* * *

Tanasia erá flórea pecurariloru; elu erá mai frumosu si mai sprintenu intre densii; elu dîcea mai bine 'n fluera si elu avea turm'a cea mai grasa de oi; la elu erau si oile lui mosiu Toma; dar la elu erá si anim'a Ilenei. . . câ-ci decandu se-intalnira ochii Ilenei cu ochii lui Tanasia, de-atunci animele loru se-incinsera 'n flacári iubitórie si sufletele loru se intrunira cu-o legatura radecinala, se intrunira spre-o iubire vecinica. Cumu se vediuera, se si iubira si iubirea loru se prefacti in patima si de atunci Ilén'a 'n tóta sér'a mergea la stâna, se stórca casiulu; dar se stórca si câte-o sarutare dulce din budiele lui Tanasia. . . O câte visuri se mai nasceau in sinurile loru, ce seri de fericire, ce dîle aurite pluteau in lontrulu stânei! — Dar intru-o séra Ilén'a intrá palida si jelitória 'n stâna; ochii ei anotau in lacrimi si graiulu i-se-innecâ 'n suspinele dorerii. . . Óre ce catastrofa o ajunsa? . . . Tanasia o apucà 'n bracie si o strensâ cu totu foculu iubirei, cu totu foculu teneretiei si-i deschisa budiele cu o sarutare fierbinte si scósa dintre ele suflári de fetióra, suflári calduróse; dar scósa d'intre ele si nesce graiuri cari p'o clipa i-sfermara sufletulu, ci numai p'o clipa, câ-ci flacar'a ce s'aprinse de odata 'n ochii fetitiei, lu-facura 'n clip'a urmatória sê se simtia 'n lumea fericirii; sê uite ceriulu, sê uite viéti'a si tóta credinti'a sê si-o asiedie pe anim'a Ilenei. O siópta dulce incepù apoi sê vibre — intre budiele loru; dar o siópta scurta si lina, atâtu de lina, incâtu nu potù s'o auda nimene, numai ei si Dumnedieu. Cine scie, ce siópta potù fi aceea? . . . Câ-ci ochii loru sê-incinsera 'n foculu unei otariri cutediátórie si sigilata cu o strengere de mana, plina de patim'a unei iubiri nemarginite, dupa care apoi sê imbraciosiéra si sê sarutara si apoi cu doru in anima, cu mangaiere pe fecie si 'n ochi cu-inc rederea unei priviri agere, sê despartira si de atunci nu sê mai vediuera; dar animele, loru conveniau adese si candu suspinà Ilén'a, fluer'a lui Tanasia i-respondéa cu tonuri melodióse, ca

unu ecou fidelu din vârfulu culmei; câ-ci animele loru erau intrunite cu o legatura santa si erau intrunite spre o iubire vecinica si erau intrunite prin tain'a unei otarîri cutediatorie. Cine scie ce misteriu jacea tainuitu in siópt'a loru? . .

Candu a sositu Ilén'a a casa, lelea Frasina, o aseptá 'n pragu, cu nesce haine pe mana. Lelea Frasina erá matusi'a Ilenei si prindea multu bine pe la casa, mai alesu de candu a remasu veduvu mosiu Tom'a si-i dá svéturi bune Ilenei ca o mama buna, câ-ci lelea Frasina erá betrana si-a trecut prin multe cele 'n lume. In casa erá mész'a ascernuta si pe lenga mésa erau prietenii si vecinii lui mosiu Toma; toti erau ómeni de randu, totu fruntasii satului. In fruntea mesei siedeá Nasiu Petru, prietinulu celu mai bunu alu lui mosiu Toma, inca din dílele prunciei si nasiu Petru inca nu erá omulu celu din urma 'n satulu seu; multe stoguri grase sê rostogoleau pe lenga siur'a lui. Langa cuptoriu, p'o lavitia siedeá Nutiu, fetiorulu lui nasiu Petru, cu cióreci noi si cu curéua lata pe la brêu si cu palaria impénata 'n capu; de altu mintrelea Nutiu erá fetioru sdrévenu, numai aceea lu-strictá o tíra, câ erá cam prostalêu, dar pentru acea Nutiu erá fetioru frumosu, câ-ci elu erá prunculu lui nasiu Petru. Lenga nasiu Petru siedeá Florea Savului, care erá starostele satului si apoi de-alungulu mesei siedeau ceialalti fruntasi. Óre ce se gatesce aici? De-abunaséma ceva ospetiu.

(Va urmá.) Jonitia Badescu.

O privire fugitiva preste literatur'a romana, si lips'a unei istorie critice a literaturii romane.

(Finea)

Din ceste insîrate pana aci, de si numai pe scurtu si asié dicundu ca prin trecatu, v'ati potutu convinge Dloru! câ avem si noi literatura si inca ce literatura! Insemnata prin anticitatea sa, remarcabila prin estinsiunea sa, si demna de consideratu prin prestanti'a sa!

Ce nu avem, ce ne lipsesce dar?!

Nu avem, ne lipsesce Dloru! unu *panteonu* unde atletii adormiti ai literaturii nóstre se si afle recunoscinti'a si remunerarea meritata; si langa tipurile loru sê vedemu stralucindu acolo si icónele atletiloru, cari sunt in viétia si lucrata, ca vedindu esemplele loru maretie, sê invetiámu a ne iubi limb'a, a lucrá si noi in sfer'a nóstra cu insufletîre si resemnatiune pentru caus'a natiunala!

Ce nu avem, ce ne lipsesce?!

Nu avem, ne lipsesce unu *Plutarcu*, care

prin pén'a sa agera sê revóce la viétia pre eroii temporiloru trecute, pre fideliu lucratoru ai literaturii nóstre, ca se nu fimu silitia suspiná despre bravii nostri cu poetulu latinu: „*Allacrymabiles argentur, ignotique longa nocte*“! Éra celoru vii sê le, dee tributulu ce le competiesce; punendu viétia loru de modelu generatiunui sucrescunde!

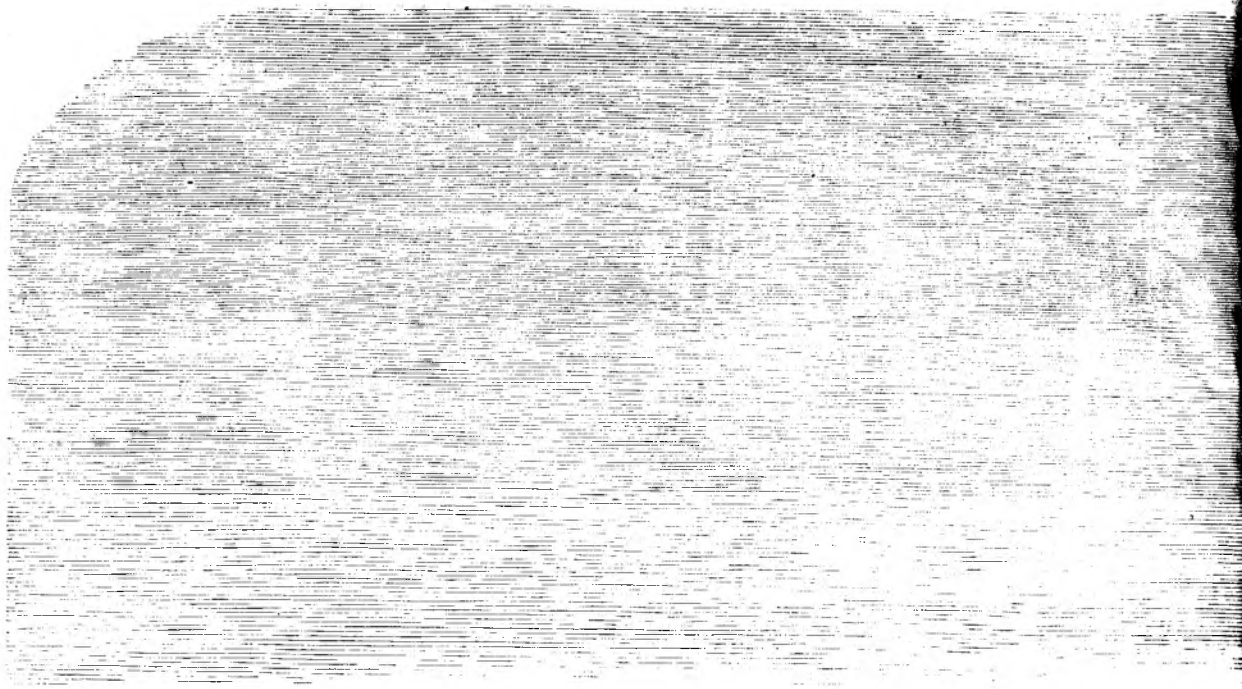
Ce nu avem, ce ne lipsesce?!

Nu avem, ne lipsesce Dloru! o *istoria a literaturii natiunali*! Sub acést'a nu voiu a intielege o simpla inregistrare a cartiloru romane, esîte la lumina de 3—4 secle in cóce; ci unu *opu criticu*, care sê aréte pre reprezentantii diverselor perióde literarie pana la tempulu celu mai non atátu dupa cursulu vietiei si activitate loru, câtu si in analisulu lucratoru loru mai alese- mai caracterisatórie; sê indegeteze la defepturile si ensusirile frumóse ale scrieriloru loru; la acele, pentru de a le poté incungiuirá; la aceste, pentru de a le poté imitá. Cine sê nu véda, câ unu asemenea opu, suplinindu in câtuva editiunile sumarie ale scrietoriloru mai vechi. de multe ori prea scumpe, si pentru acea neprocurabile, precum suplinindu si opurile scrietoriloru mai noi, cari tóte éra-si nimene nu si le poté procurá, ar desierbí de unu *manualu* prea folositoriu publiculu intru cunóscerea literaturii, intru invetiarea limbei materne!

Si ce ar poté fi óre mai interesante pentru noi, decátu a face cunoscintia si a veni in coatingere cu acei barbati, carii au asudatu si asuda cu abdicere eroica intru cultivarea literaturii si poleirea limbei natiunali; carii sub decursulu atátoru vécuri au atunatu pétra pe pétra, cugetu pe cugetu, pana ce s'a redicatu maretulu altariu, la care sacrificá astadi *Bolintinéni* si *Ciparii*!

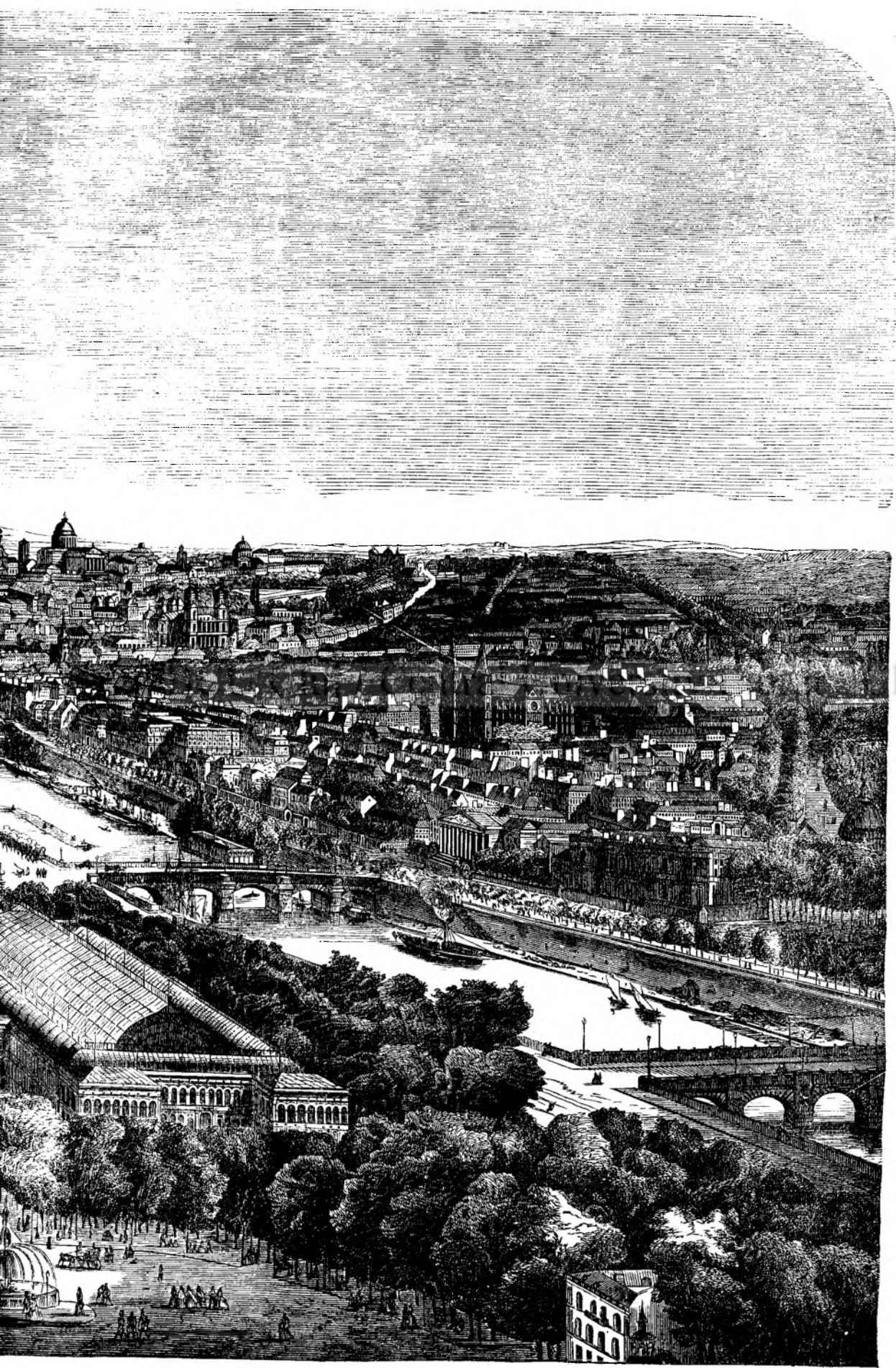
Si ce ar poté fi mai folositoriu pentru noi? É proprietatea flacarei geniu mare, câ nu numai revérta lumina, ci totu odata arunca schintea de focu sacru in animele altor'a, carii le aprinde apoi spre fapte maretie. Cine nu a sentítu natiandu-se superbu pieptulu seu la cetirea séu intonarea divinulu resunetu:

„*Descépta-te romane din somnulu celu de mórte*“! Care romanu remane nemiscatu la cetirea tênguirii *necrologistulu anonimu* alu lui *Stefanu celu mare* pentru apunerea datineloru si a moravuriloru strabune? Si anim'a carui romanu nu se aprinde in flacari, cetindu memorabilulu discursu alu marelui *Barnutiu* din *campulu libertatii*?! Facundu-ne noi dar cunoscuti cu cugetele, sentiemintele si spiretulu unoru barbati ca acestia, carii si-sierfescu talentulu intru lumina-

BO

rea gintii, s'ar sterní si nutri in noi consciintí'a natiunala, ne-amu indemná a ne iubi limb'a care póte sê arete asemenea producturi, si ne-amu insufletí la asemenea sacrificie generóse pentru redicarea natiunii. Éra despre alta parte amu invetiá din scrierile loru, cum trebe, se inavutímu si sê aplicámu limb'a la totu obieptulu, si la tóta form'a estetica; — amu invetiá, a vorbí si a serie coresu si frumosu romanesc!

Fíindu aceste asié, sum de acea convingere, câ un'a dintre lipsele cele mai urgenti ale presintelui, este *scrierea unei istorie critice a literaturii romane!*

„Junimea nóstra de astadi — dîce *Sionu* intr' unu locu alu *Revistei Carpatiloru* — nu mai cunosce opurile esíte inainte cu 15 ani. Nece in gimnasia nu se facu cursuri pentru istori'a literaturii romane esclusiv!“! Tristu adeveru! La care eu mai adaugu, câ junimea nóstra cunosce prea pucinu chiaru si producturile esíte de 15 ani in cóce. Dar óre barbati nostri mai inaintati in etate, in esperiintia si sciintia, sunt ei mai versati in cunosciintí'a literaturii natiunali, decátu junimea?! Unde si de la cine au potutu sê invetie?! Si óre damele nóstre, dintre cari multe se ocupa cu cetire francésca, germana séu magiara, cugetatu-au candva seriosu la acea, câ esista si o literatura romana, ale carei frumusetie aru fi demne de atentiunea loru?!

In gimnasia nu se facu cursuri pentru istori'a literaturii romane?! Dar cum se voru face, candu nu avemu unu singuru manualu de indreptariu?!

Astfelu nu póte fi mirare, déca romanii si romanele nóstre nu si potu dá sie séma despre acea continuitate a eveniminteloru, prin cari au ajunsu limb'a nóstra la gradulu culturai sale de astadi, si se intrebe cu uimire, cum s'a facutu schimbarea acést'a?! Cari sunt factorii ei?! Nu póte fi mirare, déca cu o retecire deplorabila, despretiuescu literatur'a natiunala, cugetandu, câ ea nu are nimicu demnu de cetitu. Nu póte fi mirare, déca operele autoriloru nostri jacu nevendute si necetite, si se preferescu autorii straini, de multe ori de unu meritu mai micu, decátu ai nostri, ba adese chiaru siarlatani. Dar pentru Ddieu! cum potemu sperá pe calea acést'a eliberarea spireteloru, cari gemu inca in catusiele strainismului?! Cum potemu sperá crescerea unei generatiuni nóue, devotate din anima causei natiunali?!

Dar cu dorere sentímu lips'a unui *manualu alu istoriei literaturii nóstre*, si déca luámu in socotintia *relatiunile nóstre esterne!* Cine are óre mai mare lipsa de simpati'a popóreloru civili-

sate, decátu noi romanii, cari stámu inca numai la pragulu unei epóce mai stralucite, si pre cari dupa asupririle seculari si astadi se mai incérca unii a ne impinge de pe terenulu, pe care avemu de a inaintá, si a ne eschide de la aerulu, fara care nu potemu trai! Ma cum vomu poté cascigá simpati'a popóreloru culte, déca nu le vomu pune inainte bunulu, nobilulu, frumosulu, ce l'amu produsu in decursulu vécuriloru in butulu tuturoru pedeceloru, cu cari amu avutu de a ne luptá in desvoltarea individualitatii nóstre?! Si tóte aceste unde se descoperu óre mai evidinte, déca nu in *istori'a literaturii natiunali*?!

Ci unde este barbatulu, care sê suplinésca lacun'a acést'a?! Care sê dec natiunii cartea, a carei lipsa cu dorere o sentiesce, si a carei aparere cu sete o doresce, totu natulu romanu?!

Unulu dintre noi, cesti din cóce de Carpati nu numai câ ar pasí pe o cale neamblata; ci departe de focalariulu literaturii natiunali, nu s'ar poté folosi de multe atari isvóre, carii nu sunt deschise decátu celoru de dincolo. Dreptu acea cu doru dorescu, de ar fi sê apuce pén'a si sê scria istori'a literaturii nóstre vre unulu din acei bravi ai nostri de peste Carpati, cari dupa pusetiunea loru au mai la indemana isvórele necesarie, si cari si ei ensii-si fecera póte o parte insemnata a acestei istorie.*) Sê se compuna acea istoria pentru publiculu celu mare, séu pentru familie, séu pentru gimnasia, séu pentru cét'a eruditiloru, totu atát'a; numai sê o avemu odata; câ-ci speru, câ s'aru aflá apoi barbati insufletíti, carii aru pasí inainte pe calea inceputa, si aru provedé in scurtu publiculu cu manuale dupa lipsele si recerintiele tuturoru claseloru societatii.

Seiu câ e grea o asemenea opera, cu atátu mai grea, cu câtu datele necesarie sunt inca pré pucinu adunate. Câ-ci afara de fragmentele publicate în *Disertatiunea despre tipografele romane* a neuitatului *Vasiliiu Popu*, in *Crestomati'a*

*) Dupa qnodes t'a nóstra parere, cei mai chiamat de a ne serie o asemenea opera, aru fi séu veteranulu *Eliade*, care a vediutu de la inceputu cu ochii sei desvoltarea literaturii nóstre mai nóue, din care face si densulu o parte prea insemnata; séu *Sionu*, póte celu mai bunu prosaistu ce-lu avemu din colu de Carpati, care in *Revi st'a Carpatiloru* a publicatu unele notitie interesante despre poetii romani; séu zelosulu *Mlesan-i drescu Urechia*, care prin discursurile sale despre cro. nicarii si oratorii romani nu numai câ a atrasu in mare gradu atentiunea lumei literarie; ci a aretatu totu odata, câ are si talentu si pregatire pentru unu asemenea lucru.

venerandului *Cipariu*, si in *Lepturariulu* fericitului *Pumnu*, si afara de unele notitii resfirate prin foile publice, ce s'a mai facutu óre la noi in privint'a acést'a!! Ci lips'a multoru date s'ar poté inca suplini prin acei bravi mai veterani ai literaturii nóstre, carii si ei ensii-si au fostu factorii aceluor evenimente; si multe pârti de acele, cari petrecundu-sê dupa culise, nu sunt consemnate nicairi, si cari totu-si avura o mare influentia asupra desvoltarii nóstre literarie, ei le-aru poté scapá inca din abisulu uitarii, ce le amenintia a le acoperi pentru totu de-un'a. Inca numai pucini mai traiescu dintre densii, si déca voru apune si ei, cu ei dimpreuna voru perí multe pârti interesante ale istoriei literaturii nóstre!

Si acum mi-inchiaiu cuventarea devenita poté prea lunga apelandu la zelulu, la natiunismulu literatiloru nostri dela foculariulu literaturii nóstre, din Romani'a libera; strigandu-le peste Carpati! Fratiloru! Ascultati voturile aloru 10 milióne de romani, si ne dati-câtu mai curendu *o istoria critica a literaturii natiunale!* Celu ce va face acést'a, numai *acel'a va scrie adeverat'a istoria a gloriei romane!*

Justinu Popfii.

BCU Cluj / Central
SUVENIRI DE CALETORIA.

XII.

(Câti locuitori sunt in Parisu? — Straformarea orasiului, — istoria Parisului, — nóptea de Bartolomeiu, — Bourbonii, — revolutiunile franceze, — Bonaparte, — Napoleonu III.)

Dar sê vorbimu câte-va cuvinte si despre Parisu in generalu!

Intrebarea cea d'antâia, ce se poté propune, e, cumca câti locuitori are Parisulu? Aprópe la dóue milióne, si constâ din vr'o cincii-diece de mii de case.

Cei ce n'au fostu de multu la Parisu si s'ar duce acuma acolo, ar avé destule cause ase mirá de grandiósele straformári intreprinse si sevârsíte. Parisulu in tóta privint'a voesce sê emuleze cu Londra; doresce cu totu pretiulu a-si eluptá laurulu intrecerii in contra acesteia. Cu unu cuventu Parisulu tîntesce pe dí ce merge a deveni orasiulu celu mai frumosu, grandiosu si elegantu alu lumei. De aceea deosebitu sub domnia imperatului de acuma s'au facutu nenumerate renouiri. Orasiulu s'a infrumsetiatu multu, s'a maritu. Din asta cauza apoi acuma are cu totulu altu aspectu decâtu înainte de ast'a cu dóue-diece trei-diece de ani. Acuma de la ar-

culu de triumfu dóue-spre-diece bulevarduri pompóse ne conducú in tóte pârtile. Afara de aceste se mai facura fórté multe strade nóue; ér altele vechi se mai indreptara, prelungira si infrumsetiara. Se mai zidira inca beserici, puncti, fantani saritóre si alte edificii ce tindu la infrumsetiarea unui orasiu.

Nu va fi dóra de prisosu sê facemu ací pe scurtu istoriculu osasiului.

Istori'a Parisului e istori'a Franciei. Aceste dóue au o legatura atâtu de mare intre sine, incâtu cu anevoia se potu tractá un'a fâra de alt'a. Totusi sê ne incercâmu a schitiá cea d'antâia, abstragandu de la asta din urma!

Istori'a Parisului se poté reduce pana la an. 53 in. de Cr. Iuliu Cesare l'a numitu atunce Lutetia, adeca orasiu de spurcatiuni. Cinc au fostu locuitorii cei d'antâi ai orasiului? nu se poté spune cu siguritate. Atât'a se scie positivu, cá la an. 486 francii au ocupatu Parisulu. La an. 506 Clodvig si-a asediatu resiedint'a acolo. Sub domnia Carolingiloru orasiulu avú sê suferé multu de fómete. Mai tardú pierdú din insemnatarea sa prin aceea, cá domnitoriulu Carolu celu Mare si-mutá resiedint'a la Aachen. Hugo Capet inse la 987 éra mutá resiedint'a la Parisu, si dechiará orasiulu acest'a de capital'a Franciei. Sub domnitorii urmatori Parisulu se marea necontentu. Ludovicu celu mare zidí mai multe scóle, intre cari cea mai renumita fu a lui Abeilard. Scolarii acestuia intr' atât'a se inmultíra incâtu dinsulu fu silitu a tiené prelegerile sale sub ceriulu liberu. Carolu IV. fu celu de pe urma din cas'a Capetingiloru. Dupa dinsulu urmá unchiulu seu Filípu VI. din cas'a Valois. (1328) La 1356 orasiulu se latí éra . . . Sub Carolu V. se edificá unu castelu pomposu, care mai tardú se numí „Bastille,” ce are unu rolu insemnatu in istori'a Franciei. Sub Franciscu I. (1515—47) erupse marea batalía cu Itali'a, totusi se facura in Parisu multe zidiri memorabile. Pe tempulu acest'a se aredicá si pompos'a casa a orasiului; Louvre, galeri'a de icóne se derimá, si in loculu ei se innaltá alt'a mai mare si mai pompósa. Soci'a lui Enricu II, Catarina de Medicis incepú zidirea palatiului Tuillieriloru la 1571.

Sub regenti'a Mariei de Medicis se petrecú infrocosiata barbaría, cunoscuta in istoria sub numirea de „Nóptea de Bartolomeiu“ (24 augustu 1572,) candu fanaticulu religiosu puse pét'a cea mai uriciósa a supra istoriei francesiloru. Dupa Carolu IX. inse urmá Enricu III. carele concesse protestantiloru libertatea religii. Dar la 1585 esí altu decretu in favórea re-

ligiunii catolice. In urmare a acesteia érași erupse la Parisu o noua rescolă religiuinaria. Regele veni in cea mai mare perplexitate. Chiar si vietia lui era in pericol. Fugi si numai prin aceea si-mantu tronulu, ca predece mortii pre Enricu Guise, urditoriulu acelu decretu, si pre fratele acestuia. Inse bietulu rege totu-si nu tra multu. In anulu urmatoriu fu ucisu de unu calugaru.

Dupa aceste urmara multe fatalitati pentru Parisu, pana ce in fine la 1594 se urca pe tronul Enricu IV. din casa Bourbon. Resbelele civile si religiuinaria devastara orasiulu tare; la aceste se mai adause o fomete cumplita, ce duse in mormentu o multime de locuitori. Cele mai multe case erau derimate si pe strade crescea erba. Noulu rege se grabi numai decatu a pune capetu certelor religiuinaria, si prin edictulu de Nantes asigurà pe protestanti in privintia libertatii religiuinaria. Enricu IV. fu ucisu in 14 maiu 1610 de Ravailac, si dupa dinsulu urma fiulu seu Ludovicu XIII, acest'a inse fiindu minorenu, la inceputu guvernà mama-sa Maria de Medicis si mai tardu rentmitulu cardinalu Richelieu. Dupa mortea acestuia primul ministru fu era-si unu cardinalu, Mazarin. Sub aceste s'au facutu multe zidiri remarcabile. Intre altele se infiintia tipografa regesca, gradina de plante, si academiã francesa. La 1615 Maria de Medicis incepù se zidésca palatiulu de Luxemburg, era mai tardu palatiulu regescu. Totu pe tempulu acest'a se edificara cinci teatre. Ludovicu XIV. fu silitu a parasì Parisulu, si de aci incolo pana la revolutiune, Parisulu nu mai era resiedinti'a regiloru. Sub Ludovicu XIV. literatur'a francesa ajunse punctulu ei de culminatiune. Atunce au traitu Corneille, Moliere, Bossuet, Racine, Fenelon, Lafontaine si altii. Pentru inflorirea sciintieloru se infiintiaru multe asociatiuni, institute si academi. Ludovicu XV. nu iubea Parisulu, dar totu-si si sub elu se facura multe monuminte si institute. Pe tempulu regentiei lui Filipu de Orleans immoralitatea si frivolitatea trecu tote marginile cuviinciose. De la Ludovicu XVI. istoria Parisului apartine de istoria tempului modernu, care ni e cunoscuta.

La 1789 erupse revolutiunea francesa. Poporulu atacase castelulu Bastille. La 1791 regele se incerca a scapa prin fuga. Nu-i succese. In 10 aug. 1792 fu atacatu palatiulu Tuillieriloru. Regele deveni prinsu. Apoi se deschise conventulu, si acest'a la 21 septembrie 1792 pronuntia sentintia de a decapita pre regele, si dechiarã Franciã de republica. La 21 jan. 1793 se esecuta sentintia conventului a supra regelui.

Atunce in Franciã tote lucrurile se schimbã, chiar si numirea lunilor. Crestinismulu deveni batjocura furiosiloru, si numai mintea fu recunoscuta ca unicã dieitate. Tiranã anarchiei ajunse unu punctu ingrozitoriu. Nu se mai respectã nimica. Onorea, virtutea, moralitatea, tote se luara in batjocura. Si ca crudimea se ajunga la culme, poporulu infuriatu condusu de cati-va misiei, omori pre nenorocita regina Maria Antoinette. O peta acest'a in istoria Franciei, de care toti francesii de azi se rusneza.

Dar in fine viscolulu, care derima tote plantele mai pretiose, trecu. Robespierre fu condemnatu la morte in 1794. Si mai tardu, la 1799 gener. Bonaparte fu alesu de antaiulu consulu. Istoria acestui omu mare e multu mai cunoscuta cetitoriloru mei, decatu se ffa de lipsa a vorbi despre ea mai pe largu. Scimu toti cum dinsulu mai tardu deveni imperatulu francesiloru. Cunoscemu bravurele lui belice. Avuram ocaziune a ceti a dese ori despre finea trista a debutarii lui. Carolu X. domni putinu. La 27 julu 1830 erupse revolutiunea din julu. Carolu fu depusu, si camera a alese in loculu lui pe Ludovicu Filipu, principele de Orleans. Acest'a facu forte multu pentru infrumsetiarea orasiului.

La 1848 erupse erasi revolutiunea. Familia regesca fugi in Angliã. Tiera se dechiarã de republica. Si in fine la 2 decembrie 1852 imperatulu de acuma prin o lovitura de statu se urca la tronul. Napoleonu III. sub decursulu domniei sale, intre toti domnitorii de pan' acuma, facu mai multe pentru infrumsetiarea Parisului.

Iosifu Vulcanu.

Langa mama-mea.

Siedeam intru-o sera langa-a mea maicutia,
Si lasandu-mi fruntea pe a ei bratiutie,
Me pierdeam in ganduri si totu suspinam,
Ca-ci departe, Domne, la elu cugetam.

Scump'a mea maicutia ce-atatu me iubea,
Cu blande cuvinte me totu mangaiã:
„Nu suspina, draga, ca-ci multu te iubescu,
Pan esti langa mine, pana ce traescu!”

„Bine dici maicutia, n'o se mai suspina . . .“
Cu lacrimi pe gene i-raspunsei linu.
Ah, dar animior'a-mi totu nu s'alina,
Ca-ci departe, Domne, la elu cugeta! . . .

Elen'a Novacu.

DATINELE POPORULUI ROMANU.

XVII.

Més'a cea mare.

Mésa mare se numesc, pentru că la acést'a se aduna multi romani si romance, unde petrecu in fericire bëndu, mancandu si jocandu; acésta e o schitia din nunt'a tícranésca si e indatenata totudeun'a a dóua dí dupa cununia. La més'a cea mare se aduna vetajeii in cas'a mirelui, unde i-ascépta mancári feliiurite pregatite bine si déca se tiene més'a diu'a, atunci tóta diu'a jóca si se veselescu, ér déca se incepe nóptea, apoi tiene pana 'n cealalta dí la prandiulu celu mare.

Mai nainte de ce se incepe més'a cea mare, mirele si mirés'a se ducu cu luminele cununiei, din preuna cu vetajelulu si cu lautarii, la nunulu celu mare, ca se lu-aduca la mésa. De e diua, se ducu cu luminele stense, ci decumva e séra, se ducu cu ele aprinse, éra lautarii, cari constau mai alesu din tígani cu laute si cu-o cobsa, canta de suna satulu, éra vetajelulu din preuna cu alti fetiori, chiuie de suna valcelele. — Ajungendu la nunulu celu mare, intra cu totii in casa, cantandu, jocandu si chiuindu; in casa mai tragu éra-si o ropota buna, pâna candu se gatescu nunii, adeca nana-sii si de acólea apoi se-intorcu inderetru; lautarii inse, si chiuiturile vetajeloru nu incéta pana ce nu intra éra 'n cas'a mirelui. Nunulu nu merge senguru, ci mai duce cu sine cunoscuti de ai sei.

Dupa ce sosescu cu totii la mire, pe nunulu si pe nun'a cea mare i-asiédia gospodariulu séu tat'a mirelui, in fruntea mesoi.

Més'a mare se intinde din fundulu casei pana la usia, de una si alta parte a odaiei. La acést'a mésa e datina a fi despartiti barbati de femei, asié, câ de la nunulu celu mare intru-o parte siedu totu barbati, de alta parte totu muerile. Ei sunt asiediati toti dupa nému si védia; toti cei mai de frunte si mai betrani siedu mai nainte, langa nunulu celu mare, éra ceialalti mai 'n apoi.

Dupa ce se aduna multi in casa, se punu inaintea nunului si-a nunci luminele cele de cununia, aprinse intr'o cofitia, unde ardu tota nóptea. Dupa acést'a apoi li-se aduce o găina fripta, intre dóue talgere, cu o floricea in clontiu; acésta stâ neinceputa pâna dupa stringerea baniloru.*)

Dupa aceea se însîra inaintea fia-carui mesanu cate-unu colacu.

De sine se intielege, câ precumu mai nainte, asié si-acuma nu mai incéta lautarii, neci pochalele si glagile cele cu vinuarsu, nu se oprescu.

Din tóte pártile s'aude apoi inchinandu: Sê te vedu sanetósa nuna mare, norocu si sanetate la finulu si fin'a dtale, sê traesci si sê mai cununi!

— Aminu — s'aude respunsulu — Ddieu te-ada cumatra, se te vedu si pre dta cununandu, maritandu si însurandu ca mine; multiamim de cinste si celoru ce se ustensescu, Ddieu le dee norocu; de unde dau, Ddieu le-implinésca pentru un'a cu-o mia, norocu si mie! cu-acést'a 'nchina. De alta parte éra-si se aude: Nune mare, la voi'a dtale sê avemu parte cu totii, precumu (verulu, cumnatulu, vecinulu) a avutu parte, se ajungemu si noi sê ne maritâmu (insurâmu) copíi nostri,

*) Asié-i datin'a la romanii nostri tierani, câ la més'a mare aduna o sumulitia de bani, pentru ca sê acopera incatava specele facute la nunta.

vivatu! — inchina. — Toti carii din câtrau i-audi inchinandu, toti sunt veseli si plini de bucuria.

Este de insemnatu, câ la més'a mare neci candu nu sê afla vre-o féta, fetiorii inca numai arare ori, candu adeca sunt némuri de-aprópe cu nunulu séu cu mirele si neavendu neci tata, neci mama, senguri sunt gospodari; la més'a mare se aduna numai barbati si neveste.

Lautarii, precum am mai amintitu, dimpreuna cu inchinarile pahareloru nu incéta neci decátu. Lautarii canta atâtu din violine, câtu si din gura; cantecele loru cele doióse si melancolice, apoi te patrundu pana la anima.

Dupa ce manca, beu si sê veselescu pe deplinu, sosesc stensulu baniiloru. Indata cumu se incepe culesulu baniiloru, se suia vre-o 4, 5, 6 neveste pe de 'napoié nuniloru si incepu a jóca neintreruptu pâna dupa stensulu baniiloru; inse nu jóca atare jocu de rendu, ce lujóca si de altadata, ci numai unu jocu sternitu d'in nebuniile si sburditurile loru; ele totu jóca si batu in palmi.

Pentru strengerea baniiloru apoi se alege unu barbatu, care-i veselu si istetiu si scie bine sê uredie si sê descante, ca sê capete mai multi bani. Acestui omu apoi i-se dau dóue taiere in mana, unulu cu dóua paharele de vinarsu, altulu pentru culesulu baniiloru. Culegatoriulu apoi incepe mai antâiu la nunulu celu mare, cu urmatórea descantatura:

Buna vremea,	De nunu mare,
Buna vremea,	Nune mare
Domnisióre	Vestitu tare.

Nunulu:

Multiamim	Si pan' unde
Multiamim,	De unde esci,
Domnitele	Und' te pornesci?
Ostasiele;	Pan' la cine
Dar deunde,	Cu-aste 'n mane?

Culegatoriulu:

D'intr' unu satu
 Ce-e luminatu
 Si de 'naltu
 Ca Tierigradu,
 Domnulu nostru celu vestitu,
 Asta-di séra m'a pornitu
 Ca sê cautu de cheltuiéla
 Bani de-argintu d'in alta tíera
 Si de-arú fi si de harthia
 Bine-ar fi, numai sê fia;
 Câ-ci avú o zarva mare
 Unde multi se adunara,
 Imperati si-imparatese
 Vodi si craii cu crâese,
 Si neveste frumosiéle,
 Si copile tenerele,
 Fetiori teneri, mici si mari,
 Si multime de lautari,
 Óste mare si-o multime
 Calareti si pedestrime
 Si atunci d'in intemulare
 In casuti'a cea mai mare
 Unde-au fostu a domniisale
 De harthii si-argintu, parale,
 S'a escatu o ruginime
 Si-o ciéta de siorecime

Si toti banii câ i-au storsu
 Si i-au mancatu si i-au rosu,
 Si pâna la fabricare,
 M'a trimisu in lumea mare
 Sê-i cautu de rându de parale.
 Êr eu multi am intrebatu:
 Cine-aici e mai bogatu?
 Multi apoi m'au indreptatu
 Si cas'a mi-au aretatu,
 La mós'a cinstita,
 In lume vestita.
 Si au disu câ esti tare
 Preste lumea mare,
 Si ai o multîme
 De bani d'argintîme
 Si-esti înduratori,
 Câ le dai multoru.
 Deci te rogu cu ruga,
 Sê deschidi in punga,
 Sê mi-dai câti-va lei de daru,
 Ca se-ti dau eu unu paharu
 Plinu de vinarsu de Cotnaru.

Nunulu atunci deschide pung'a si i-dâ dupa po-
 tintia si-apoi ie pochalele si lu-inchina si cu nun'a din-
 preuna lu-golesce; dupa acést'a culegatoriulu se
 întórce catra nuna si graesce :

Pré cinstita nuna mare,
 Ên sê vedu câtu esti de tare;
 Fâ unu bine de-a cinsti,
 Câ-ci e vremea, m'asiu porni.

Nun'a cea mare asemenea dâ dupa potinti'a sa.

Dupa ce cintescu ei amendoi, culegatoriulu ie
 banii de pre talgeru si i-pune d'inaintea nunului, intru-
 unu ultu talgeru acoperitu.

De-acólea i-se umplu pochalele de nou cu vinarsu
 si apoi éra-si vine la nunulu celu mare si lu-intréba :

Nune mare, nu scii unde se afla cutare (spune nu-
 mele cutarui d'intre óspeti); câ-ci am se vorbescu órece
 cu dinsulu; nunulu i-respondede : Am auditu, cautu-lu
 câ li-gasi.

De-acólea se duce la socrulu celu mare alu mire-
 sei si-apoi la alu mirelui si le spune asemenea cuventare
 ca-si la nunulu celu mare. Apoi incepe pe la némuri cu
 urmatóri'a oratiune :

Buna vremea Dumitrele,
 De alu nunului ostasiele.
 La vointi'a domniisale. . . (i-tinde pochalele)
 M'a-indreptatu nunulu celu mare,
 Fiindu nému de-ai domniisale,
 Ca sê ti-dau vinu de Cotnaru,
 Sê bagi man'a 'n busunariu,
 Si sê faci unu binisioru,
 Sê mi-dai mie-unu leusioru
 Si de-ar fi si-o punga-intréga,
 N'asiu face mare zabava,
 Ci m'asiu duce 'n a mea tréba.

Si asié mai incolo, pâna ce ajunge si la celu din
 urma, stréngendu banii pe unu talgeru, éra pe celalaltu
 impartindu pochalele la barbati si la femei, inchinan-
 du-le. De lipsesce soci'a óre caruia, atunci respectivulu
 trebe sê golésca ambele pochale. Dupa ce a impartitu la
 fiacare pochalele si a culesu banii, se-întórce catra nu-
 nulu celu mare si i-dice : N. N. a datu atat'a, Ddieu va
 da mai multu. Dupa ce a adunatu culegatoriulu toti

banii, i-numera nunulu si legandu-i intru-o pâna, pu-
 ne preste ei o tira de sare si pâne si i-dâ mirelui. Mi-
 rele i-multiamesce si lu-cinstesce. Cu asta ocaziune,
 unii dau bani, altii daruescu vite, d. e. junci, oi, mió-
 re s. a.

Pana aci nu jóca neci unulu d'intre densii; inse
 de-acú nainte scotu tóte mesele si scaunele afara si in-
 cepu a jóca si-a chiui intre saltari de anima.

Candu petrece omulu o nópte la mós'a cea mare,
 trebe se eschieme cu esaltare : Ó, catu e defrumósa da-
 tin'a poporului !

Câtu e de frumosu portulu romanului ! Câtu sunt
 de frumóse romancele gatite si chichite cu gratia, cu
 camesia alba ca néu'a, cu altitia fina, cu stergariu de
 bumbacu tiesutu frumosu, cu cojiocu demnielu, cu ca-
 trintie brodarite cu multa arte ! Frumóse sunt ele, ca
 nesce lebede, ca nesce floricele din plaiuri, ca nesce
 angere diu edenulu fericirei. Ochii loru te patrundu pa-
 na la sufletu si ti-fura anim'a.

Jocurile duréda apoi pana la prândiulu celu ma-
 re, candu se impartu toti p'acasa.

Cu alta ocaziune, me voiu încercá a pblicá pe
 rându si jocurile romaniloru, cari asemenea sunt atâtu
 de frumóse si insotíte de cantece si chiuituri feliturite.

Ilisiesci in Bucovin'a.

Simeone Marianu.

C E E N O U ?

*** (*Majestatea sa imperatulu*), dupa scirile cele
 mai nóue, mane, in 8 nov. va sosi la Buda-Pest'a.

*** (*Diet'a Ungariei*) in dilele trecute a tîenutu
 cateva siedintie interesante. Deputatulu Al. Almásy a
 facutu propunerea, ca ministeriulu sê se íee sub cerce-
 tare, pentru suspinderea comitetului comitatensu din
 Heves. Éra Tisza Kálmán a propusu, ca diet'a sê desa-
 probedie faptul ministeriului in privint'a acésta. Dupa
 debateri lungi si infocate de mai multe díle, diet'a prin
 majoritatea voturiloru, a incuviintiatu pasiulu ministe-
 riului.

*** (*Câti ténari romani sunt la universitatea din
 Pest'a?*) Astfelu ne intrebara unii dintre stim. nostri ce-
 titori. Ne grabimu dara a responde la intrebarea acés-
 t'a, câ in anulu acést'a la universitatea de aici 40 de
 juni romani s'au inscrisu. Si a nume la facultatea teo-
 logica 6; la facultatea juridica in cursulu IV 6, in alu
 treile 8, in alu doile 8, in celu d'antâiu 8; la medicina
 3; si la facultatea filosofica numai 1.

* (*In Vien'a s'a infintiatu o societate secreta*) in
 contra Schlepp-ului; membri acestei societati, au stren-
 sa datorintia a calcá pe vesmintele damelor si inca
 asié, încátu partea vesmintelor, ce se têrac pre pa-
 mentu, sê se spintece de locu; ei sunt inimicii neimpa-
 caveri ai Schlepp-ului, câ-ci precumu afirma ei, pra-
 vulu ce se escita prin acésta códa a vesmintelor, e
 stricaciosu pentru plâmáne si amenintia sanetatea cu
 periclu.

*** (*Tragicu-comicu.*) Din Oradea mare primimu
 urmatóriele orduri : „Nu de multu sosi aici unu telegra-
 mu din Clusiu, in care ni-se facu cunoscutu, câ de-acolo
 plecara catra noi siese hoti imbracati in vesminte pre-
 otiesci, cari in giurulu acel'a comiseru o multîme de je-
 fuiri. In momentulu acel'a, candu m'apucaiu a ti-serie
 aceste orduri, audii unu sgomotu mare in giurulu casei
 comitatului. Alergaiu intr' acolo spre a vedé ce s'a in-

templatu? Unu cunoscutu mi-enerà, că eri sosit in orasiu unu preotu strainu, carele trase la otelulu „vulturu.“ Fisonomi'a bietului preotu parendu-se unora suspicioasă, lu-prinsera si chiaru acuma lu-petrecura intre arme la cas'a comitatului, asistendu la acésta ceremonia unu publicu numerosu. Dar nu preste multu lu-eliberara, adevéindu că dinsulu e canonicu din Sicili'a.“

Literatura si arte.

* * (Foi'a Asociatiunii transilvane) despre care scriseramu si in numerulu trecut, va esé de trei ori intr'o luna in octavu mare. Pretiulu pentru membrii asociatiunii va fi numai 2 fl. pentru nemembrii 3 fl. Prenumeratiunile sunt de a se tramite la comitetu in Sabiu, éra nu la redactiune. Program'a fôiei va aparé nu peste multu si cam cu o luna mai tardiu va esé si fôia. Suntemu convinsi, că publiculu romanu cetitoriu va partini cu tota caldur'a receruta acést'a intreprindere de multu dorita.

* * (Delegatiunea societății academice,) conformu decisiunii luate de societate, publica concursu pentru lucrarea pârtii analitice de gramatic'a romana si pentru traducerea comentariilor lui Iuliu Cesare „De bello gallico“. Premiulu gramaticii e 300 galbeni, éra traducerea acestui opu a lui Iuliu Cesare se va remunérá cu 150 galbeni. Terminulu pentru amendoué e 27 jul. c. n. 1868.

* * (Dlu Mihailu Nagy) canonicu in Lugosiu publica prenumeratiune la cuventârile sale besericesci Tomulu antâiu constá 1 fl. 20 cr. din cari diumetate séu 60 cr. sunt dé a se depune de locu la subscriere, éra restulu de 60 cr. se va refuí la primirea opului.

Din strainetate.

* (O femeia renumita.) In Barcelon'a s'a ivitu o femeia spaniola ce cu puterea maneloru sale celoru nervose a bagatu teróre in toti cei ce voiau se si-cerce tari'a in lupta cu deus'a prin circuri. Numele ei e imprumutatu din mitologia si acumu e cunoscuta sub numele „Ceres.“ De presinte se afla in Neapole. „Ceres“ e in etate de 30 ani si e svelta si are liniaminto interesante. Precum sé spune de origine e tígana, ci ea afirmá că e creola. I-place comoditatea si i-place se faca conta. Prin orasiu totudéun'a ambla calare in societatea unui negru. Face adeseori excursiuni si pe mare si luntrea o mana dens'a. Afara de acestea scie sé invertésca bine sabi'a si se descarce cu multa istetime revolverele. Spunu că-i place a se duela. Odata, pre unu consulu din Barcellona, care nu s'a sprimatu cu destula onóre despre dens'a, lu-provocá la duelu si candu acest'a nu voi sé primésca, lu-cercá in ospetaria si lu-numi: lasiu; consululu apoi primi provocarea si fu vulneratu la capu. — Acuma de curendu inca avú unu duelu cu unu oficiru; de doua ori si-descarcara revolverele si oficirulu primi o rana usióra la umeru.

* (Contele W. din Moscau) membrulu teneru alu unei familii vechi aristocratice, puscá, nu de multu, pre capitanulu Polheim; inpuscatur'a se intemplá din feréstá, candu nenorocitul trecea calare, pe din aintea casei contelui. Caus'a simpla a acestui evenimentu, fu acea, că Polheim deveni mai curendu la rangulu ce lu — purtá, decátu contele, celu favoritu. Indata, dupa acestu faptu, contele fuse prinsu si dusu inaintea jude-

catei, unde inse, incepú a se scusá, că omorulu nu s'a intemplatu cu voi'a lui, deórace intentiunea i-a fostu, sé pusce p'unu cane, care i-a conturbatu somnulu tota nóptea. Deci ucigatoriulu, in contra mai multoru marturii, cari afirmara, că contele in aintea loru si-a sprimatu mai de multe ori intentiunea sa de omoru: fu judecatu numai la arestu de doue septamani, pe lenga degredare de trei luni. Ci colegii lui se dechiérara decisivu, că nu voru a mai servi sub o flamura cu contele, cerendu ca sé se indrumedie din armata, la ce inse, do genitira comandei militare, le respunsa, că: datorinti'a militariloru este supunerea, ci nu critic'a si condemnarea.

* (Dsiór'a Emma, virtuos'a amazóna) ce sub restempulu resbelului din Statele unite, a facutu mai multe servitii pentru militia si si-a cascigatu multe merite, acumu a recursu la senatulu de Washington, ca se i-se concéda, se intre 'n armata.

* (Foile din strainatate) ne aducu sciri interesante despre o féta cu numele Eugen'i'a Bessy, care scie ará cu-o elegantia mare si care numai de curendu a cascigatu unu premiu frumosu cu plugulu seu, pe terenulu araturei, in contra a loru siepte barbati rivalisanti.

* (Doi ómeni fura judecati la mórte) in Londr'a in 14 oct. a. c. Unulu fú franesu, Louis Bordier; judecat'a lu-condemná pentru că si-a ucisu amant'a, care fapta, elu de locu si-o si marturisi. Celalaltu fú anglesulu John Wiggars; crim'a lui fú asemenea cu-a francesulu; ci escutarea acestuia a fostu unu spectaclu mai infioratoriu; elu nu voiá se si-recunósca crim'a ci totu neincetatu strigá, că amanta-sa s'a ucisu pe sine nu elu a omoritu-o; carneficiu a fostu silitu se lu-lege cu funii; privitoru la esecutarea lui, au fostu pucini.

* (Anglesii ca iubitori de raritati.) In dilele trecute, s'a ivitu in Londr'a unu individuu care-a fostu oficiru in legiunea belgica si a venitu din Mexico, aducundu cu sine mai multe obiecte, despre cari afirmá, că aru fi fostu proprietatea lui Maximilianu; astfeliu de obiecte au fostu si o paleria, o narama, o sabia pre care erá sculptatu si numele lui Maximilianu; aceste incepú a le vinde si i-se aflara cumparatori destui; naram'a o spintecá in vre-o 15 bucati si despre fiecare buchata sciea spune ceva interesantu.

* (O memoria ne mai audita.) Din Strassburg se aude scirea interesanta despre unu omu cu numele Bachner, nascutu in Jen'a, care cu nese productiuni desclinite ale memoriei sale celei agere, face furóre p'intre publicu. — Bachner dupa ce s'a perfectionatu in pictura, intru-atata si-a desvoltatu memori'a, încátu dupa ce privea bine la faci'a cuiva, o sciea depinge fidelu si dupa decursulu mai multoru septamani. Asié in Strassburg, cu ocasiunea urci productiuni de-ale sale, unice in felulu loru, a cerutu dela publicu mai multe portrete diferite si dupa o privire scurta a supra loru, le depinsa de-arendulu pre-o tabla, si inca cu cea mai mare fidelitate, asié incatu intre acele si intre cele originale, erá o asemenare surprindietoria. Dupa acésta a cerutu cãrti scrise in tota limb'a si dupa ce citea cate-o pagina, o si decopiá numai asié din memoria. Intre altele a cerutu si o carte turcésca si privindu in 3 minute preste 15 orduri, intru-unu patrariu de óra li-a si depinsu. — Firesce că elu nu pricepe nemicu din limbale straine, si numai dupa pusetiunea literiloru se orientédia in depingerea s'a. Minunata memoria trebue sé aiba.

* (*Rom'a de presinte*) are 215,572 de locuitori. Dintre acestia persoanele besericesci au unu numeru enormu. Este unu pontifice, 30 de cardinali, 35 de episcopi, 1474 de preoti, 828 de teologi, 2832 de calugări si-apoi 2215 călugăritie; de totu 7410 persoane besereseci, cari sengure aru fi fostu in stare să apere „Porte del Popolo,” pe unde eră să ântro Garibaldi.

* (*In Londr'a este unu hotiu*) cu numele V. Gardner, nascutu in Liverpool, care a siediutu si in inchisóre 6 ani. Dar dupa ce scapà, se duse in Franci'a unde era lu-inchisera, ci nu de multu scapandu-se prin fuga, era-si se rentorsa in Londr'a, unde acumu comite cele mai istetie furturi, fâra de-a-lu potea prinde, de si portretulu lui in 5 forme e împârtîtu p'ntre ómeni. Mai alesu i-place a se-intórce prin boltele aurariloru.

Jocuri sociale.

Joculu elemintelor.

Societatea se asiédia intr'unu cercu, apoi arunca unulu la altulu o marama, numindu câtu se póte de iute unu elementu. Cel'a caruia i-s'a aruncatu maram'a trebuie să numesca numai decâtu vr'unu animalu care traiesce in elementulu acel'a. Déca acest'a nu scie să numesca iute unu atare animalu, séu nu nimeresce bine animalulu, trebuie să deie pemnu, si numai dup' aceea póte aruncá maram'a mai departe. La joculu acest'a se recere multa presintia de spiritu.

Portatoriulu de sarcina.

Societatea siede giuru împregururu pe scaune. Numai unulu remane fâra locu. Acest'a are in mana ceva, de exemplu atare carte, si pentru ast'a se numesce portatoriulu de sarcina. Intr' aceste membri societâti nencetatu si-schimba locurile, mutandu-se de pe unu scaunu pe altulu. Celu fâra locu trebuie să arunce iute sarcin'a sa pe atare scaunu golu. De cumva i-succede asta, dinsulu ocupa scaunulu acel'a, si celu ce a remasu fâra locu primesce sarcin'a si apoi si acest'a face astfelu. De cumva inse sarcin'a cade langa scaunu, séu de pe scaunu cade pe pamentu, portatoriulu trebuie să deie pemnu.

Sum eu acela séu ba ?

Societatea se imparte in dóue pârti egale. O parte ese din chilia. Cei ce remasera in laintru, se asiédia intr' unu cercu, inaintea fiacaruia remane unu scaunu golu, si fia-care si-alege de vis-à-vis pe unulu dintre cei de-afara. Atunce cei de-afara intra unulu câte unulu si se inchina inaintea unei persoane, despre care cugeta, câ l'a alesu. De cumva a nimeritu, ocupa locu pe scaunulu respectivu. De cumva inse n'a nimeritu bine, intrég'a societate incepe a aplaudá, si dinsulu trebuie să ésa. Apoi intra altulu. Si asié pana 'n fine toti.

Sioptirea.

Societatea siede in cercu. Unulu sioptesce iute vecinulu seu ceva, inse asié de incetu ca acesta să nulu auda bine. Acest'a era numai decâtu asisdere siop-

tesce mai incolo vecinulu seu ceva. Si asié mai departe, pana la celu de pe urma. Atunce celu d'antâiu spune ce a sioptitu, apoi alu doile raspunde ce a priceputu, si asié mai departe. Din neintielegerea asta apoi ésu multe idei comice.

Rosa Trandafir.

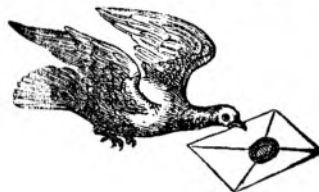
Gâcitura numerica.

De Ana Farcasiu.

- 3.8.5.6. } Nu potu să lu-lipsésca,
Far' de elu se crésca
Florile frumóse.
Fruptele gustóse;
- 1.6.3.6. } Scumpu e intru sine
Si de lu-ai e bine;
- 2.4.7. } Viéti'a petata
Aiba-lu de respata.
- 10.6.9.11.9.4. } Sorióre frumosiele
Luati mândre floricele;
Déca-aceste le 'mpletiti:
Pre mine me dobenditi
Si de sum me asiediati
1.—11. } Pe fruntea unoru barbati,
Carii bravi numi să potu,
C' acestu mare patriotu.

Deslegarea gâciturei numerice din nrulu 40 : „Julianu Grozescu.” Deslegare buna primiramu de la dnele si dsiórele : Ana Crisianu, Juliana Munteanu, Anastasia Popu, Emilia Cadariu, Cornelia Vulcanu, Eufrosin'a Sandru, Ana Lobontiu, Amalia Popu, Lucretia Muresianu, Catarina Campeanu, Zoe Brasioveanu, Eleonora Popu si de la dnii : Stef. B. Popoviciu, M. Pele, Paulu Popu si Petru Pantea.

POST'A REDACTIUNEI.

La o romancutia. Acést'a incercare frumósica ni-dà dovéda, că mai tardîu vei scrie si opuri de acele, cari se voru poté publicá.

Sucéva. Se vede, ca ai innaintatu. Inse neci acest'a nu se póte inca publicá.

Orbulu si cersitoriulu. E lungu, lungu, fórté lungu. Nu poti dta să scrii poesii mai scurte ? De acele aru poté ési mai ingraba.

Istori'a Marsailles-ului e fórté reu tradusa. Nimene nu ar pricepe-o. Invétia mai antâiu romanesce, déca vrei să scrii pentru publiculu romanu.

Nelli. Pâna candu vei mai intardiá ? — b.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**